

Utlåtande Rotel VIII (Dnr KS 2019/252)

Motion om inrättande av Stödcentrum Stockholms stad

Motion av Alexandra Mattsson Åkerström (V)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jan Jönsson anför följande.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige skriver Alexandra Mattson Åkerström (V) att staden bör inrätta ett särskilt stödcentrum, i samverkan med Polisregion Stockholm och Region Stockholm, för personer som har blivit utsatta för sexuella övergrepp där den utsatta vid sidan av socialtjänstens stöd kan få träffa polis och utbildad vårdpersonal under ett och samma tak. I motionen framhålls att det oavsett tid på dygnet ska finnas en plats dit unga som utsatts för sexuella övergrepp kan vända sig och att staden behöver göra mer än vad som görs idag för att kunna nå utsatta personer och erbjuda ett sammanhållet stöd.

Motionären yrkar vidare på ökade resurser till det uppsökande arbetet i syfte att nå fler unga utsatta samt att sprida information om vart vederbörande kan vända sig. För att minska återfall i brott bör även stadens arbete med våldsutövare ses över.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Föreningen Anhöriga Till Sexuellt Utnyttjade barn (ATSUB), nxtME, Polisregion Stockholm, Region Stockholm, Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU), *Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige* (ROKS), Stockholms Tjejjour, Sveriges Kvinnolobby, Unizon och *World of No Sexual Abuse* (Wonsa). Utöver dessa har Föreningen Tillsammans inkommit med ett remissvar. ATSUB, nxtME, Region Stockholm, RFSU och Sveriges Kvinnolobby har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret konstaterar att det idag i Stockholms stad finns flera verksamheter för den i motionen beskrivna målgruppen, och att det även finns fungerande samverkansformer och utarbetade samarbetsrutiner mellan verksamheter inom staden samt med regionen och polisen.

Socialnämnden bedömer att det är viktigt att fortsätta utveckla det arbete som redan pågår.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att behoven som beskrivs i motionen kan tillgodoses inom befintligt utbud.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att ansvarsfördelningen behöver förtydligas och samarbetet förstärkas mellan olika aktörer såsom Stockholms stad, Region Stockholm och polismyndigheten.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att frågan som motionen behandlar är angelägen och konstaterar att personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp är en sårbar målgrupp som har rätt till stöd och hjälp.

Polisregion Stockholm ställer sig generellt positiv till att samverka med Stockholms stad och andra aktörer med syftet att förbättra och utveckla det gemensamma arbetet för att hjälpa personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp.

Roks, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige ser i sin helhet positivt på att inrätta ett stödcentrum för personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp.

Stockholms Tjejjour ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om inrättandet av ett stödcentrum i Stockholm stad för personer som har blivit utsatta för sexuella övergrepp, men frågande till förslaget om att tillföra ytterligare resurser till det uppsökande arbetet.

Unizon ställer sig positivt till inrättandet av ett stödcentrum för personer som blivit utsatta för sexuellt våld och tillstyrker att staden behöver göra mer för att nå den utsatta målgruppen och erbjuda relevant stöd, liksom förslaget om ett sammanhållet stöd.

World of No Sexual Abuse (Wonsa) ställer sig mycket positiva till inrättandet av ett stödcentrum med möjlighet till både stöd och behandling för personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp i samverkan med Polisen och region Stockholm, men vill poängtera vikten av att de insatser som ges för stöd och behandling ges av personal med kunskap om såväl trauma och sexuella övergrepp som om den kontext inom vilken sexuella övergrepp sker.

Föreningen Tillsammans är positiva till motionen och vill styrka motionärens beskrivning av unga tjejers sexualbrottsutsatthet och det stora behov av sammanhållet stöd som finns.

Mina synpunkter

Ingen stockholmare ska behöva bli utsatt för sexuella övergrepp eller andra former av våld och kränkningar. Det är en grundläggande fråga om den enskildes frihet, trygghet och rätt till sin egen kropp. Jag delar motionärens intention att personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp snabbt ska få hjälp och kunna träffa de olika inblandade myndigheterna på ett enkelt sätt.

I budget för 2020 ger vi därför socialnämnden och kommunstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheterna att i samarbete med berörda aktörer inrätta ett länsövergripande centrum för personer som är offer för prostitution, människohandel för sexuella ändamål eller sexuellt våld. Detta uppdrag bedömer jag i stora drag ligga i motionens riktning.

En sannolikt helt avgörande förutsättning för att ett arbete med ett länsövergripande centrum ska kunna bära frukt är att de andra kommunerna i länet också visar det engagemang i frågan som Stockholms stad gör och är beredda att bidra. Jag välkomnar att Operation Kvinnofrid, som samlar Länsstyrelsen, Polisen, Kriminalvården, Storsthlm, regionen och staden, före sommaren beslutade att lyfta in sexköp och människohandel som ett prioriterat uppdrag, vilket förhoppningsvis bidrar till att sätta frågan högre på dagordningen.

Som stadsledningskontoret och socialförvaltningen beskriver gör staden redan idag mycket för att stödja personer utsatta för sexuellt våld, bland annat via Framtid Stockholm, Mikamottagningen och stöd till civilsamhällets organisationer. Ideella organisationer gör ett ovärderligt arbete, inte minst med att nå personer som kanske har lågt förtroende för, eller av andra skäl svårare att nå fram till, den kommunala socialtjänsten. Detta arbete kompletterar, men kan aldrig ersätta, stadens ansvar.

Stockholms stad kommer under det kommande året att ta fram ett nytt program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck,

liksom stadens första boendeplan någonsin för boenden för våldsutsatta. Vi för också kontinuerligt på olika nivåer en dialog med Region Stockholm om hur vi tillsammans kan arbeta för att hjälpa utsatta på bättre sätt.

Motionen berör också vikten av det uppsökande arbetet. Jag vill där framhålla vikten av att fånga upp nya forum och former för sexuellt utnyttjande av ungdomar. I årets budget uppmärksammar vi för första gången det växande fenomenet sugardejting, en utveckling som oroar mig. Jag avser följa utvecklingen under det kommande året.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion av Alexandra Mattsson Åkerström (V) om inrättande av Stödcentrum Stockholms stad

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Att bifalla motionen

Att därutöver anföra

Till att börja med vill vi säga att vi är mycket glada över att det verkar som att inrättandet av ett stödcentrum kan komma att bli av. I mina synpunkter framhåller borgarrådet att han i budget har lagt ett uppdrag om att utreda förutsättningarna att inrätta ett stödcentrum, just detta som vi har skrivit om i motionen och det känns roligt att vi kan driva politiken framåt även i opposition. Framöver hoppas vi även att tillräckliga resurser tillkommer för att förverkliga inrättandet av stödcentret och att samverkan sker med regionen gällande exempelvis säkerställande av traumabehandling för målgruppen och Polisen gällande anmälan mm.

Vi vill särskilt lyfta de remissvar som kommit in från tjej- och kvinnojourserna som alla ställer sig positiva till att inrätta ett stödcentrum. Tjej- och kvinnojourerna lyfter flera viktiga aspekter om behoven av stöd och behandling för personer som utsatts för sexuella övergrepp. Vi anser att det är av stor vikt att dessa synpunkter tas med i den framtida utredningen och i det framtida arbetet inom stödcentret.

- Det är viktigt att både vuxna och unga ska kunna få hjälp via stödcentret, samt att även de som behöver hjälp efter att lång tid har gått sedan övergreppet erbjuds det och att stöd och behandling är individanpassat. Personalen bör ha bred kompetens kring olika former av sexuell utsatthet, att kunna upptäcka, bemöta och behandla olika uttryck av traumatisering.

- Det som det råder brist på är långvarig behandling för de som blivit utsatta för sexuella övergrepp därför bör stödcentret erbjuda behandlingen som utgår ifrån att den ska vara till dess att den faktiskt ger resultat och inte tidsbegränsas. Det finns ett behov av specialiserad traumavård för personer som utsatts för sexuella övergrepp.

- De flesta som utsätts för sexuella övergrepp blir det i en privat miljö, exempelvis hemmet, av en man som de har en nära relation till, en partner eller familjemedlem/släkting. Det finns det ett väldigt stort mörkertal och många berättar aldrig för någon om vad de varit utsatta för och ännu färre anmäler. Därför är det av största vikt att ett stödcentrum kan ta emot de som utsatts för sexuella övergrepp av en närstående, samt att det finns personal som innehar kunskap om målgruppen gällande deras behov och svåra situation.

- Det är positivt med samordning och informationsutbyte mellan aktörer som arbetar med våldsutsatta kvinnor och barn och de aktörer som kommer att arbeta med våldsutövare. Men det är viktigt att när man har sådan samordning att kvinnor och barns säkerhet är högsta prioritet. Den myndighet som kommer bli huvudman för eventuellt stödcentrum bör få i uppdrag att se till att sådant utbyte kan ske med kvinnor och barns säkerhet i fokus.

- Slutligen vill vi framhålla vikten av att samarbeta med tjej- och kvinnojourerna även framgent i detta arbete.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 13 november 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jan Jönsson

Mats Larsson

Reservation anfördes av Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Motionären menar att staden bör inrätta ett särskilt stödcentrum, i samverkan med Polisregion Stockholm och Region Stockholm, för personer som har blivit utsatta för sexuella övergrepp där den utsatta vid sidan av socialtjänstens stöd kan få träffa polis och utbildad vårdpersonal under ett och samma tak. I motionen framhålls att det oavsett tid på dygnet ska finnas en plats dit unga som utsätts för sexuella övergrepp kan vända sig och att staden behöver göra mer än vad som görs idag för att kunna nå utsatta personer och erbjuda ett sammanhållet stöd.

Motionären yrkar vidare på ökade resurser till det uppsökande arbetet i syfte att nå fler unga utsatta samt att sprida information om vart vederbörande kan vända sig. För att minska återfall i brott bör även stadens arbete med våldsutövare ses över.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, ATSUB, nxtME, Polisregion Stockholm, Region Stockholm, RFSU, ROKS, Stockholms Tjejjour, Sveriges Kvinnolobby, Unizon och Wonsa. Utöver dessa har Föreningen Tillsammans inkommit med ett remissvar. ATSUB, nxtME, Region Stockholm, RFSU och Sveriges Kvinnolobby har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning	Sid
Stadsledningskontoret.....	8
Socialnämnden.....	9
Skarpnäcks stadsdelsnämnd.....	11
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.....	12
Södermalms stadsdelsnämnd.....	13
Polisregion Stockholm.....	14
Roks, Riksorganisationen för kvinnor och tjejjourer i Sverige	15
Stockholms Tjejjour.....	17

Unizon.....	19
World of No Sexual Abuse (Wonsa).....	21
Föreningen Tillsammans.....	21

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att den fråga som motionen behandlar är angelägen. Stockholm ska vara en trygg stad för alla att vistas i och att de personer som utsätts för sexuella övergrepp ska få det stöd från samhället som de har rätt till. Inom Stockholms stads finns idag flera verksamheter för den i motionen beskrivna målgruppen. Det finns även fungerande samverkansformer och utarbetade samarbetsrutiner mellan verksamheter inom staden och med Region Stockholm och Polisregion Stockholm.

Genom verksamheten Framtid Stockholm driver socialnämnden Stödcentrum för brottsutsatta. Verksamhetens personal är lokaliserad hos polisen och arbetar i nära samverkan med Polisregion Stockholm. Stödcentrum tar emot unga brottsutsatta upp till 21 år. Verksamheten erbjuder även stöd till vittnen samt till föräldrar till brottsutsatta. Förutom stödsamtal erbjuds bland annat juridisk rådgivning och medverkan vid förhör och rättegång. Stödcentrum har ett utarbetat samarbete med Akutmottagningen för våldtagna (AV-SöS) på Södersjukhuset. AV-SöS tar emot personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp dygnet runt.

Även Mikamottagningen bedriver verksamhet i stadens regi och är samlokaliserad med Mika Hälsa, Region Stockholm. Mikamottagningen vänder sig till personer som har sex mot ersättning och/eller skadar sig med sex eller är utsatta för människohandel i sexuella ändamål. Mikamottagningen erbjuder samtalsstöd och praktisk hjälp vid kontakt med exempelvis myndigheter. De bedriver även uppsökande arbete, framför allt på internet. Även ungdomsjouren arbetar uppsökande genom att bemanna operativa polisgrupper, exempelvis prostitutionsgruppen, som fångar upp både köpare av sex och de som har sex mot ersättning.

Det finns nio ungdomsmottagningar inom staden. Dessa verksamheter tar emot unga upp till 23 år. På ungdomsmottagningen finns både medicinsk och psykosocial personal för stöd kring olika frågor, däribland sexuell utsatthet. På Järva ungdomsmottagning bedriver gruppverksamhet för flickor och unga kvinnor som varit utsatta för våldtäkt och andra sexuella övergrepp, dit samtliga ungdomsmottagningar kan hänvisa ungdomar. I Stockholms stad finns sedan 2018 även fyra relationsvåldsentrum. De erbjuder stöd och behandling både till våldsutövare och till personer som blivit utsatta för våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Utöver stadens egna verksamheter fördelade socialförvaltningen under 2018 drygt två miljoner kronor till intresseorganisationer som arbetar med sexuellt utsatta personer och/eller våldsutövare genom en utlysning av medel inom Uppdrag Psykisk Hälsa. Föreningar som fick pengar var bland andra ATSUB, nxtME och Wonsa.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

Alexandra Mattson Åkerströms (V) motion om inrättande av Stödcentrum Stockholms stad anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 maj 2019 följande.

Socialnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på motion om inrättande av Stödcentrum Stockholms stad.

Reservation anfördes av vice ordföranden Alexandra Mattsson Åkerström och ledamoten Jackie Nylander (båda V), *bilaga 1*.

Ersättnyttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi), som instämde i reservationen från Alexandra Mattsson Åkerström och Jackie Nylander.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen delar motionärens synpunkt om att Stockholm ska vara en trygg stad för alla att vistas i och att de personer som utsätts för sexuella övergrepp ska få det stöd från samhället som de har rätt till. Inom Stockholms stads verksamheter finns idag flera alternativ för målgruppen.

Framtid Stockholm driver Stödcentrum för brottsutsatta i tre regioner, Nord, Syd och City. Stödcentrums personal är lokaliserad hos polisen och arbetar i nära samverkan med Polisregion Stockholm. Stödcentrum tar emot unga brottsutsatta upp till 21 år, och erbjuder även stöd till vittnen samt till föräldrar till brottsutsatta. Förutom stödsamtal erbjuds bland annat juridisk rådgivning samt medverkan vid förhör och rättegång. Stödcentrum har ett upparbetat samarbete med Akutmottagningen för våldtagna (AV-SöS) på Södersjukhuset. AV-SöS tar emot personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp dygnet runt, upp till 4 veckor efter att övergreppet skett. På AV-SöS finns ett team med medicinsk personal och samtalsbehandlare (kuratorer, psykoterapeuter och psykologer) och de erbjuder även uppföljningssamtal.

I staden finns nio ungdomsmottagningar som tar emot unga upp till 23 år. På ungdomsmottagningen finns både medicinsk och psykosocial personal och det är en arena som ungdomar väl känner till och söker sig till för stöd kring olika frågor, däribland sexuell utsatthet. På Järva ungdomsmottagning bedrivs gruppverksamhet för flickor och unga kvinnor som varit utsatta för våldtäkt och andra sexuella övergrepp, dit samtliga ungdomsmottagningar kan hänvisa ungdomar. I Stockholms stad finns sedan 2018 fyra relationsvårdscentrum (RVC). RVC erbjuder stöd och behandling både till våldsutövare och till personer som blivit utsatta för våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Mikamottagningen bedriver verksamhet i stadens regi och är samlokaliserad med Mika Hälsa, Region Stockholm. Mikamottagningen vänder sig till personer som har sex mot ersättning och/eller skadar sig med sex eller är utsatta för människohandel i sexuella ändamål. Mikamottagningen erbjuder samtalsstöd och praktisk hjälp vid kontakt med exempelvis myndigheter. De bedriver även uppsökande arbete, framför allt på internet. Även ungdomsjouren arbetar uppsökande genom att bemanna operativa polisgrupper, exempelvis prostitutionsgruppen, som fångar upp både köpare av sex och de som har sex mot ersättning.

År 2018 fördelade socialförvaltningen drygt två miljoner kronor till intresseorganisationer som arbetar med sexuellt utsatta personer och/eller våldsutövare, genom en utlysning av medel inom Uppdrag Psykisk Hälsa. Föreningar som fick pengar var bland andra ATSUB, nextME och Wonsa.

Förvaltningen anser att frågan som motionen behandlar är angelägen. Personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp är en sårbar målgrupp som har rätt till stöd och hjälp. Som beskrivits ovan har staden flera verksamheter som tar emot och ger stöd både till brottsutsatta och till våldsutövare. Förvaltningen bedömer att det är viktigt att fortsätta utveckla det arbete som redan pågår. Det finns idag fungerande samverkansformer och upparbetade samarbetsrutiner mellan verksamheter inom staden samt med Region Stockholm och Polisregion Stockholm.

Förvaltningen anser att behoven som beskrivs i motionen kan tillgodoses inom befintligt utbud.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 maj 2019 följande.

1. Att överlämna tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på motion om inrättande av Stödcentrum Stockholms stad.
2. Att ärendet justeras omedelbart.

Reservation anfördes av Tina Kratz m.fl. (V), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 maj 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning delar motionärens syn på att det är en angelägen fråga och en viktig målgrupp att arbeta med. Skarpnäcks stadsdelsförvaltning och Stockholms stad erbjuder stöd och insatser för barn och vuxna som blivit utsatta för sexuella övergrepp.

Stockholms stad erbjuder genom socialförvaltningens verksamhet Framtid Stockholm såväl uppsökande arbete samt öppenvårdsinsatser avseende unga. Framtid Stockholm driver Stödcentrum för brottsutsatta i tre regioner, Nord, Syd och City. Stödcentrums personal är lokaliserad hos polisen och arbetar i nära samverkan med Polisregion Stockholm. Stödcentrum tar emot unga brottsutsatta upp till 21 år, och erbjuder även stöd till vittnen samt till föräldrar till brottsutsatta. Förutom stödsamtal erbjuds bland annat juridisk rådgivning samt medverkan vid förhör och rättegång. Stödcentrum har ett upparbetat samarbete med Akutmottagningen för våldtagna (AV-SöS) på Södersjukhuset.

Genom Relationsvåldscentrum Syd Ost (RVC) erbjuds biståndsbedömda och icke-biståndsbedömda insatser för vuxna våldsutsatta och våldsutövare samt stöd i rättsprocessen. Målgruppen är dock avgränsad till våld i nära relation. I arbetet möter RVC även personer som utsatts för eller utövat sexuella övergrepp. Inom RVC finns ett upparbetat samarbete med polisen.

Unga 13-22 år kan få hjälp, stöd och rådgivning av bland annat barnmorska och kurator på ungdomsmottagningen vid Gullmarsplan eller på skolornas ungdomsmottagning (SKUM), den senare är centralt belägen i city. Ungdomsmottagningen drivs i samverkan med Region Stockholm.

Förvaltningens öppna verksamhet informerar, motiverar och hjälper unga i stadsdelsområdet till det stöd som staden erbjuder. Förvaltningen arbetar även våldsförebyggande genom att bland annat föra diskussioner kring normer, värderingar, bemötande och jämställdhet med unga som besöker de öppna verksamheterna. Vidare får barn och unga vid oro stöd och insatser via myndighetsutövningen och öppenvården för barn och unga.

Socialtjänsten såväl i staden som i förvaltningen erbjuder stöd och insatser för personer som utsatts för sexuella övergrepp och insatserna är anpassade utifrån olika åldersmålgrupper.

Redovisningen ovan är en del av de verksamheter som staden driver som tar emot och ger stöd till brottsutsatta och till våldsutövare. Den redan pågående upparbetade samverkan som finns mellan verksamheter inom staden samt med Region Stockholm och Polisregion Stockholm är viktig att fortsätta utveckla. Förvaltningen anser att behoven som beskrivs i motionen kan tillgodoses inom befintligt utbud.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 maj 2019 följande.

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.
2. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Reservation anfördes av Rashid Mohammed och Ifrah Ibrahim Osob (båda V), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning och Stockholms Stad erbjuder stöd och insatser för barn och vuxna som blivit utsatta för sexuella övergrepp.

Genom Relationsvåldscentrum Väst (RVC) erbjuds kvalitativa biståndsbedömda och icke-biståndsbedömda insatser för vuxna våldutsatta och våldsutövare samt stöd i rättsprocessen.

Målgruppen är vuxna som utsatts eller utövat våld i nära relation. I arbetet möter RVC även personer som utsatts för och utövat sexuella övergrepp. Vid behov hänvisas även personerna till stöd från andra aktörer såsom Region Stockholm och polismyndigheten. Inom RVC finns ett upparbetat samarbete med polismyndigheten.

Unga 16-22 år kan få stöd på Järva ungdomsmottagning. Ungdomsmottagningen erbjuder bland annat kuratorsamtal och gruppverksamhet (Nour-gruppen) för unga som utsatts för sexuellt våld. Ungdomsmottagningen är samlokaliserad med Region Stockholm.

Förvaltningen arbetar uppsökande genom att bland annat fältverksamheten informerar om, motiverar till och hjälper unga i stadsdelsområdet till det stöd som erbjuds. Förvaltningen arbetar även förebyggande mot våld. Exempelvis används utbildningsmaterialet ”machofabriken” för att diskutera normer och jämställdhet med

unga. Vidare får barn och unga vid oro stöd och insatser via myndighetsutövningen och öppenvården för barn och unga.

Stockholms Stad erbjuder även genom Framtid Stockholm uppsökande arbete samt öppenvårdsinsatser för unga. Bland annat finns ungdomsjouren samt stödcentrum för unga upp till 21 år som utsatts för brott.

Förvaltningen anser att socialtjänsten erbjuder stöd och insatser för barn, unga och vuxna som utsatts för sexuella övergrepp. Stödet och insatserna finns lokalt i Järva vilket möjliggör för invånarna i Spånga-Tensta stadsdelsområde att ta del av dessa.

I och med att Region Stockholm oftast är den primära ingången till stöd och insatser för personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp anser förvaltningen att Region Stockholm bör vara den aktör som initialt samordnar det medicinska och sociala stödet. Exempel på metod för samordning är samordnad individuell plan (SIP). Istället för att inrätta ett stödcentrum anser förvaltningen att ansvarsfördelningen behöver förtydligas och samarbetet förstärkas mellan olika aktörer såsom Stockholms Stad, Region Stockholm och polismyndigheten.

Förvaltningen föreslår att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 maj 2019 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Birgitta Sevefjord m.fl. (V), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad har ett långsiktigt mål om att alla medborgare ska vara trygga och att ingen ska behöva vara rädd för våld eller förtryck. Förvaltningen delar skribentens synpunkt om att personer som utsätts för sexuella övergrepp ska få det stöd från samhället som de har rätt till. Inom Stockholms stads verksamheter finns idag flera alternativ för målgruppen.

Framtid Stockholm driver Stödcentrum för brottsutsatta i tre regioner (Nord, Syd och City). Stödcentrums personal är lokaliserad hos polisen och arbetar i nära samverkan med Polisregion Stockholm. Stödcentrum tar emot unga brottsutsatta upp till 21 år och erbjuder även stöd till vittnen och till föräldrar till brottsutsatta. Förutom stödsamtal erbjuds bland annat juridisk rådgivning och medverkan vid förhör och rättegång. Stödcentrum har ett upparbetat samarbete med Akutmottagningen för

våldtagna på Södersjukhuset, där de dygnet runt tar emot personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp. Där finns ett team med medicinsk personal och samtalsbehandlare och teamet erbjuder även uppföljningssamtal.

Om det däremot gäller barn under 18 år som misstänks ha blivit utsatta för misshandel eller sexualbrott utreds och ges det stöd på Barnahus Stockholm. Barnen får där träffa berörda personer på en och samma plats. Där arbetar polis, socialtjänst, barnläkare och barn- och ungdomspsykiatri tillsammans för att hjälpa barnen.

I staden finns nio ungdomsmottagningar som tar emot unga upp till 23 år. På ungdomsmottagningen finns både medicinsk och psykosocial kompetens och det är en arena som ungdomar väl känner till och söker sig till för stöd kring olika frågor, däribland sexuell utsatthet. Samtliga ungdomsmottagningar kan hänvisa ungdomar till Järva ungdomsmottagning som bedriver gruppverksamhet för flickor och unga kvinnor som varit utsatta för våldtäkt och andra sexuella övergrepp.

I Stockholms stad finns sedan 2018 fyra relationsvåldscentrum (RVC). RVC erbjuder stöd och behandling både till våldsutövare och till personer som blivit utsatta för våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Mikamottagningen bedriver verksamhet i stadens regi och är samlokaliserad med Mika Hälsa, Region Stockholm. Mikamottagningen vänder sig till personer som har sex mot ersättning och/eller skadar sig med sex eller är utsatta för människohandel i sexuella ändamål. Mikamottagningen erbjuder samtalsstöd och praktisk hjälp vid kontakt med exempelvis myndigheter. De bedriver även uppsökande arbete, framför allt på internet. Även ungdomsjouren arbetar uppsökande genom att bemanna operativa polisgrupper, exempelvis prostitutionsgruppen, som fångar upp både köpare av sex och de som har sex mot ersättning.

Förvaltningen anser att frågan som motionen behandlar är angelägen. Personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp är en sårbar målgrupp som har rätt till stöd och hjälp. Som beskrivits ovan har staden flera verksamheter som tar emot och ger stöd både till brottsutsatta och till våldsutövare. Förvaltningen bedömer att det är viktigt att fortsätta utveckla det arbete som redan pågår. Det finns idag fungerande samverkansformer och utarbetade samarbetsrutiner mellan verksamheter inom staden, med Region Stockholm och med Polisregion Stockholm. Förvaltningen anser att behoven som beskrivs i motionen kan tillgodoses inom det utbud som finns idag.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Polisregion Stockholm

Polisregion Stockholm inkom den 26 april 2019 med ett remissvar med i huvudsak följande lydelse.

Polisregion Stockholm har i remiss erbjudits att lämna synpunkter på motion om inrättande av Stödcentrum Stockholms stad.

Polisregion Stockholm anser att syftet med motionen är lovvärt. Polisregionen ställer sig generellt positiv till att samverka med Stockholms stad och andra aktörer med syftet att förbättra och utveckla det gemensamma arbetet för att hjälpa personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp.

Det finns befintlig verksamhet i Stockholm som syftar till att omhänderta och stödja personer som har blivit utsatta för sexuella övergrepp, t.ex. Akutmottagning för våldtagna på Södersjukhuset. Samverkan med denna verksamhet upplever polisen som positiv.

Polisregionen anser att underlaget i remissen inte kan anses tillräckligt omfattande för att polisregionen ska kunna yttra sig avseende behovet av att kommunfullmäktige ska uppdra till socialnämnden att i samverkan med polisen och region Stockholm inrätta ett stödcentrum för personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp.

Roks, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige

Roks, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige inkom den 29 maj 2019 med ett remissvar med i huvudsak följande lydelse.

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, Roks, är en feministisk organisation vars uppgift är att synliggöra och motverka mäns och killars våld mot kvinnor, tjejer och barn. Vårt mål är att bidra till en förbättring av kvinnors och tjejers livsvillkor. Roks arbetar för att synliggöra sambanden mellan kön, makt och våld samt öka kunskapen och kompetensen i dessa frågor såväl inom som utom organisationen. För Roks innefattar mäns våld mot kvinnor och tjejer utsatthet för fysisk och psykisk misshandel, pornografi, prostitution, sexuellt våld och trakasserier.

Roks ser att mäns våld kan drabba alla kvinnor och tjejer, men också att kvinnors och tjejers livsvillkor och livsrum kan variera beroende av etnicitet, social tillhörighet, ålder, sexualitet, funktionshinder och missbruk. Därför är det nödvändigt att belysa både de erfarenheter som skiljer och de som förenar kvinnor och tjejer. Roks uppmärksammar att mäns våld mot kvinnor och tjejer även drabbar barn som lever i våldets närhet. Vi vill därför synliggöra barnens situation och bidra till en förbättring av deras livsvillkor.

Kärnan i Roks verksamhet är stödet till lokala kvinno- och tjejjourer i deras utveckling och arbete för kvinnor, tjejer och barn som är utsatta för mäns våld.

Sammanfattande synpunkter

- Roks ser i sin helhet positivt på att inrätta ett stödcentrum för personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp.
- Roks anser att det är av största vikt att ett stödcentrum kan ta emot de som utsatts för sexuella övergrepp av en närstående, samt att det finns personal som innehar kunskap om målgruppen gällande deras behov och svåra situation.

- Roks ser även positivt på att detta stödcentrum ska innebära ett samarbete mellan socialnämnden, polis samt region Stockholm.
- Roks ser mycket positivt på att detta stödcentrum ska erbjuda sammanhållet stöd och behandling då det är något som idag saknas i samhället för denna målgrupp.
- Roks vill också skicka med vikten av att inte inkludera arbete med förövare inom ramen för detta stödcentrum då det kan komma att riskera kontakten med den utsatta.
- Roks vill särskilt betona vikten av att ett stödcentrum för sexuella övergrepp har en insikt i, och kunskap om, könsmaktsordningens orsakande av sexuella övergrepp gällande vilka det är som oftast blir utsatta, respektive vilka som oftast är förövare, och anpassar verksamheten därefter.

Övergripande synpunkter

Roks ser i sin helhet positivt på att inrätta ett stödcentrum för personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp. Vidare ser Roks positivt på att motionären lyfter gruppen tjejer som utsatts för sexuella övergrepp och Roks verksamhet delar resultaten som redovisas gällande att det är den grupp som är mest utsatt för sexuella övergrepp.

Roks jourer har över 40 års erfarenhet av att träffa kvinnor, tjejer och barn som utsatts för mäns våld, där sexuella övergrepp är en vanlig del av våldet. Roks har också i över 20 år haft medlemsjourer, tjejjourer, som specialiserar sig på att möta och stötta tjejer som varit utsatta för sexuella övergrepp. Det faktum att tjejjourerna är helt ideella verksamheter som möjliggör anonymitet i kontakten gör att tjejer som inte sökt stöd eller berättat om vad de varit utsatta för till någon annan, ofta söker sig till just en tjejjour. Jourernas erfarenheter är, i kontrast till de siffror som redovisas i motionen, att de flesta tjejer som utsatts för sexuella övergrepp blir det i en privat miljö, exempelvis hemmet, av en man som de har en nära relation till, en partner eller familjemedlem/släkting. När det kommer till sexuella övergrepp finns det ett väldigt stort mörkertal och många berättar aldrig för någon om vad de varit utsatta för och ännu färre gör en anmälan. Detta beror delvis på grund av svårigheten att förstå att det som har skett är ett sexuellt övergrepp när det är en närstående som utsatt en, men många beskriver också en stark oro för att inte bli lyssnade på eller trodda. Roks anser därför att det är av största vikt att ett stödcentrum kan ta emot de som utsatts för sexuella övergrepp av en närstående, samt att det finns personal som innehar kunskap om målgruppen gällande deras behov och svåra situation.

Roks ser även positivt på att detta stödcentrum ska innebära ett samarbete mellan socialnämnden, polis samt region Stockholm då denna målgrupp idag ofta behöver ha flertalet olika professionella kontakter som kan vara svårt och jobbigt för den som blivit utsatt då det innebär att hon måste berätta om övergreppet vid flertalet tillfällen och till olika personer. Roks har en förhoppning om att ett stödcentrum kan innebära att hon inte behöver berätta om övergreppet om och om igen.

Roks ser mycket positivt på att detta stödcentrum ska erbjuda sammanhållet stöd och behandling då det är något som idag saknas i samhället för denna målgrupp. Det är mycket få professionella instanser som idag kan erbjuda behandling till de som utsatts för sexuella övergrepp. Det är av vikt att det stöd som ges är långsiktigt och utformat med den utsattes behov i centrum.

Roks vill också skicka med vikten av att inte inkludera arbete med förövare inom ramen för detta stödcentrum då det kan komma att riskera kontakten med den utsatta. Dels finns det en fysisk risk om den utsatta ska behöva riskera att stöta på sin förövare i närheten av stödcentrumet men det kan också väcka ett motstånd hos henne att söka sig till detta stödcentrum.

Roks ställer sig undrande till utformningen av det uppsökande arbetet samt utbildningsinsatserna. Men instämmer i att det är viktigt att målgruppen känner till verksamheten då det är en förutsättning för att de ska kunna söka stöd där.

Roks vill särskilt betona vikten av att ett stödcentrum för sexuella övergrepp har en insikt i, och kunskap om, könsmaktsordningens orsakande av sexuella övergrepp gällande vilka det är som oftast blir utsatta, respektive vilka som oftast är förövare, och anpassar verksamheten därefter. Roks absoluta uppfattning är att sexuella övergrepp är en konsekvens av, samt uttryck för, en könsmaktsordning där män och killar har mer makt på bekostnad av tjejer och kvinnor.

Stockholms Tjejjour

Stockholms Tjejjour inkom den 23 maj 2019 med ett remissvar med i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Stockholms tjejjour ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om inrättandet av ett stödcentrum i Stockholm stad för personer som har blivit utsatta för sexuella övergrepp. Vi ställer oss positiva till förslaget om att tillsätta resurser för utbildningssatsningar inom området, men frågande till förslaget om att tillföra ytterligare resurser till det uppsökande arbetet. Eftersom motionen är generellt hållen kan vi bara instämma med delar av förslagen på ett generellt plan. Vi vill passa på att lyfta viktiga aspekter att ha i åtanke i upprättandet av ett stödcentrum.

Stödcentrum för personer som har blivit utsatta för sexuella övergrepp

Stockholms tjejjour vill vi understryka vikten av att stödcentret inte bara riktar sig till unga utan även till vuxna. De flesta som berättar om sexuella övergrepp söker hjälp flera år efter de utsatts, många utsätts också upprepade gånger under flera år. Bristen på adekvat vård och behandling av de psykologiska konsekvenser som följer med sexuella övergrepp drabbar i lika stor utsträckning vuxna kvinnor som unga. Många sexualbrottsutsatta över 18 år faller idag mellan stolarna då det finns mycket få instanser att vända sig till.

Stockholms tjejjour ser positivt på att specifikt tjejers utsatthet för sexuella övergrepp lyfts och att risken för att utsättas upprepade gånger berörs. Upprepad utsatthet innebär en risk för en komplex psykisk ohälsa där bland annat PTSD (posttraumatiskt stressyndrom) kan bli en följd. I motionen nämns att ca 70% av sexualbrotten sker i allmänna miljöer, Stockholms tjejjour vill tillägga att vi i vår stödverksamhet i högst utsträckning möter tjejer som utsätts i för sexuella övergrepp i privata miljöer som exempelvis i sina egna hem. Då ofta av en tillitsperson såsom exempelvis en (ofta manlig) partner eller en (ofta manlig) familjemedlem/släkting. Stockholms tjejjour anser att Stödcentret bör fokusera på dessa typer av grövre sexuella övergrepp. Detta innebär att målgruppen kräver omfattande vård och behandling från samhället och det ställer krav på hur personalen på stödcentret bör utforma sitt arbetssätt.

Att förövaren är en närstående och/eller tillitsperson ökar risken för att den utsatta utvecklar allvarliga psykologiska skador. Oavsett om personen blivit utsatt i närtid eller inte så är risken för traumatisering stor och detta ställer krav på bred kompetens hos personalen på stödcentret kring olika former av sexuell utsatthet, på att kunna upptäcka, bemöta och behandla olika uttryck av traumatisering, inte bara en "typisk PTSD". Det är av stor betydelse att stödcentret är tillgängligt för personer utsatta för sexuella övergrepp oavsett om de skett i närtid eller inte. Det är av stor betydelse att behandlingen är individanpassad.

Behandlingen kan behöva pågå under flera år utan fokus eller förväntan på "snabba resultat". Något kvinnor också har rätt till enligt Istanbulkonventionen artikel 22. I artikeln fastslås att kvinnor som utsätts för sexuellt våld har rätt till omedelbara specialiserade stödtjänster och att dessa ska vara långsiktiga. Dessutom uppmanar GREVIO i sin senaste rapport svenska myndigheter att "vidta åtgärder för att kunna tillhandahålla specialiserade stödtjänster [...] inklusive mer långsiktig psykologisk rådgivning och traumavård [...]".¹ Att kunna få behandling som inte är tidsbegränsad är av stor betydelse enligt målgruppen själva och en förutsättning delvis för att söka stöd men också för att behandlingen ska kunna ge resultat. Vad som främst saknas idag är inte vård och stöd i det akuta läget utan fortsatt långvarig vård/behandling efter den initiala kontakten med vården. För den utsatta kan läget upplevas som akut i flera år, till exempel om en blivit traumatiserad av de sexuella övergreppen.

På stödcentret ska personer utsatta för sexuella övergrepp få ett sammanhållet stöd och behandling

Stockholms tjejjour instämmer i vikten av att flera vård- och stödinsatser erbjuds på ett och samma ställe. Stockholms tjejjour instämmer även i att staden behöver göra mer för att nå utsatta personer, men ställer oss frågande till vad som avses med

¹ Europarådet GREVIO:s rekommendationer till Sverige på svenska, *Bilaga 1 Förteckning över GREVIOs synpunkter och förslag, GREVIO/Inf(2018)15*, <https://www.regeringen.se/49883e/contentassets/f0fbdac986ca4c4b9f4fd7781bc33698/europaradet-grevios-rekommendationer-till-sverige-pa-svenska.pdf>, hämtad 2019-05-23, s. 4.

uppsökande arbete i motionen. Åsyftas att nå målgruppen i de olika miljöer de vistas- eller åsyftas utåtriktat arbete för att sprida information om stödcentret för att på så sätt nå målgruppen? Det är en viktig distinktion att göra där Stockholms tjejjour anser att det är stor betydelse att målgruppen får information om att stödcentret finns för att underlätta för dem att söka stöd och behandling. Men i övrigt anser Stockholms tjejjour att det i dagsläget framförallt behövs åtgärdas de brister som finns när det gäller att erbjuda en mycket utsatt grupp ett sammanhållet stöd. De personer som nås genom det uppsökande arbetet har därefter sällan en plats att erbjudas för långsiktig vård och behandling. Verksamheter som erbjuder detta är få, kötiderna mycket långa och psykiatri har stora brister. Därför ser vi det mest akuta behovet vara just ett stödcenter som erbjuder en långsiktigt stabil vård och behandling förankrad i kunskap, forskning och erfarenhet. Parallellt bör därför staden erbjuda personalstyrkan på stödcentret utbildning och fortbildning då målgruppen ofta vittnar om bristfälligt, inte sällan kränkande bemötande från personal inom vård- och psykiatri. Kompetens behövs om mäns och killars våld mot kvinnor och tjejer, om olika former av sexuell utsatthet, vilken betydelse relationen till förövaren har för de psykologiska konsekvenserna efter sexuella övergrepp, specifikt sådana som PTSD och sexuellt självskadebeteende.

Stockholms tjejjour vill påtala vikten av att stödcentret enbart är till för utsatta, inte för förövare. Att som utsatt hänvisas till en verksamhet där en riskerar att träffa på förövare, i eller utanför lokalen, riskerar att vara både triggande och otryggt och leder i många fall till att en avstår hjälpen som erbjuds.

Stockholms tjejjour instämmer avslutningsvis i att den ideella sektorn bär ett tungt ansvar men anser också att det är viktigt att påtala att ideella föreningar inte ska eller kan erbjuda sexualbrottsutsatta den långsiktiga behandling som oftast krävs efter att ha utsatts. I arbetet med ett samlat grepp om stöd och behandling efter sexuella övergrepp är det dock viktigt att inkludera den ideella sektorns kunskaper om och erfarenheter av att arbeta med sexualbrottsutsatta. Stockholms tjejjour anser också att stödcentret bör utvärderas kontinuerligt och där bör målgruppen tillfrågas och deras synpunkter väga tungt.

Unizon

Unizon inkom den 28 maj 2019 med ett remissvar med i huvudsak följande lydelse.

Unizon är en riksorganisation som samlar 141 kvinno-, tjej- och ungdomsjourer samt andra stödverksamheter som arbetar för ett jämställt samhälle fritt från våld. Jourerna arbetar med stöd, skydd, prevention och påverkan utifrån en kunskap om våld, kön och makt.

Unizon tackar för möjligheten att få lämna remissvar till Stockholm Stads förslag att inrätta ett stödcentrum för personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp.

Unizon ställer sig positivt till inrättandet av ett stödcentrum för personer som blivit utsatta för sexuellt våld. Unizons jourer och jourrörelsen i stort bär mer än 40 års erfarenhet av arbete med våldsutsatta kvinnor och barn och vet att där det förekommer våld, förekommer det mer som regel än undantag även sexuellt våld i olika former. Vi vet också att de personer som utsatts för sexuellt våld i en övervägande majoritet är kvinnor, tjejer och flickor och att de som är förövare är män och killar. Procentmässigt, inte kvantitetsmässigt, finns också en överrepresentation av personer som identifierar sig som trans och bi- och homosexuella kvinnor och män. 2018 var 97% av de som misstänks för sexualbrott män (Brå, <https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html>) Unizon tillstyrker att staden behöver göra mer för att nå den utsatta målgruppen, erbjuda relevanta stöd och Unizon tillstyrker även förslaget om ett sammanhållet stöd.

Det är av yttersta vikt att det tas krafttag inom området för att minimera skadeverkningarna av män och killars sexuella våld mot kvinnor och flickor i nära relation och utanför. Kvinnojournrörelsen har som brukligt haft fokus på att skydda och stötta kvinnor och barn och majoriteten av våra medlemsjourer arbetar i den utsträckning det går även med att förebygga mäns och killars våld. Unizon tillstyrker behovet av att socialtjänst, polis och vårdcentral får ökad kunskap kring bemötande, traumabehandling, pornografi och prostitution och civilsamhället måste ingå i en sammanhållet stöd- vårdkedja. Vi har den unika möjligheten att erbjuda stöd och skydd, men också utbildning inom dessa områden. Unizon tillstyrker även förslaget att unga ska få stöd oavsett tid på dygnet.

Flera av våra medlemmar har påtalat behovet av specialiserad traumavård för personer som utsatts för sexuella övergrepp samt att den offentliga vården kompetensutvecklas. Kunskap om sexuellt våld och övergrepp och dess konsekvenser behöver förbättras och få vara en given del av öppenvården och allmänpsykiatri samt bör även finnas tillgänglig som särskild specialistvård.

Efter de förändrade reglerna hos Mikamottagningen i Stockholm ser Unizon och våra medlemmar ett stort tomrum för ungdomar under 18år som utnyttjas i prostitution och personer med sexuellt självskadebeteende. Unizon bär förhoppningen om att ett stödcentrum skulle kunna fylla detta behov men ställer sig undrande till hur verksamheten ska avgränsa sig. Unizon föreslår att verksamheten inte ska ha någon åldersbegränsning utan att stödcentrum skall ha kunskap kring bemötande av så väl yngre samt vuxna som har behov av stöd och behandling. Unizon önskar också att verksamheten ska ha aktuell, relevant kunskap om pornografi och hur gränserna mellan prostitution, pornografi och sk. sugardating och glamourbloggar suddas ut. Det är även av största vikt att man har en förståelse för att vi lever i en könsmaktsordning samt är extra vaksamma på särskilt utsatta grupper där flera sorters våld samman faller och förstärker utsattheten.

Unizon ställer sig positiva till samordning och informationsutbyte mellan aktörer som arbetar med våldsutsatta kvinnor och barn och de aktörer som kommer att arbeta med våldsutövare. Avgörande för denna samordning är att kvinnor och barns säkerhet är högsta prioritet. Den myndighet som kommer bli huvudman för eventuellt

stödcentrum bör få i uppdrag att se till att sådant utbyte kan ske med kvinnor och barns säkerhet i fokus. Unizon vill här understryka vikten av att civilsamhället blir delaktiga i ett sådant utbyte då vi bär mer än 40 års erfarenhet av arbete med våldsutsatta kvinnor och barn. Unizon vill även betona att det är av yttersta vikt att säkerställa att förövararbetet inte tar resurser från de stödsökande och att man tillvara tar det civila samhällets unika kompetens att möta målgruppen.

World of No Sexual Abuse (Wonsa)

World of No Sexual Abuse (Wonsa) inkom den 29 maj 2019 med ett remissvar med i huvudsak följande lydelse.

Wonsa ställer sig mycket positiva till inrättandet av ett stödcentrum med möjlighet till både stöd och behandling för personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp i samverkan med Polisen och region Stockholm.

Vi vill dock poängtera att det är av stor vikt att, vilket Istanbulkonventionen föreskriver, de insatser som ges för stöd och behandling ges av personal med kunskap om såväl trauma, om sexuella övergrepp och den kontext inom vilken sexuella övergrepp sker. Vi vill också poängtera vikten av att ha erfarenhet av behandling av komplex traumatisering, då majoriteten av de som utsätts för sexuella övergrepp tyvärr har erfart upprepade övergrepp under lång tid.

Vi vill också poängtera att det idag inom Region Stockholm är särskilt uttalat att man inte ger psykologiska insatser utifrån orsak, utan endast utifrån symtom, och att det i enlighet med detta inte finns särskild verksamhet med särskild kunskap om sexuella övergrepp, mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Vidare har man idag inga behandlingsprogram eller riktlinjer för arbete med komplex traumatisering.

Vi menar därför att det är av stor vikt att region Stockholm, i enlighet med Istanbulkonventionens rekommendationer, tar hjälp av och samarbetar med civilsamhället vid tillhandahållandet av specialiserat stöd och behandling på det föreslagna stödcentrumet.

Föreningen Tillsammans

Föreningen Tillsammans inkom den 14 augusti 2019 med ett remissvar med i huvudsak följande lydelse.

Föreningen Tillsammans är positiva till Alexandra Mattsson Åkerström (V)'s motion om inrättandet av Stödcentrum Stockholm stad.

Vi vill styrka motionärens beskrivning av unga tjejers sexualbrottsutsatthet och det stora behov av sammanhållet stöd som finns.

Genom vårt arbete – stödverksamhet för unga mellan 15 och 25 år som identifierar sig som tjejer, samt kunskapsspridning och föreläsningar för unga och yrkesverksamma som möter unga kan vi konstatera att unga är en särskilt utsatt grupp när det gäller sexualbrottsutsatthet.

Ser vi till anmälda sexualbrott så har de ökat de senaste åren. Ökningen under perioden kan delvis kopplas samman med förändringar i sexualbrottslagstiftningen som inneburit att fler gärningar än tidigare bedöms som våldtäkt. Men utöver lagstiftningen så har även förändringar i anmälningsbenägenheten påverkat antalet anmälda sexualbrott.

Allt fler som utsatts för sexualbrott vågar idag anmäla och vi kan se ett tydligt metoo-effekt där fler vittnar om sin utsatthet och är mer benägna att söka stöd och berätta om det de har varit med om. Vi befinner oss således i ett viktigt skede där alltfler tystnadskulturer bryts, och det är helt avgörande för fortsatt utveckling att det finns instanser på plats som är redo att ta emot och söka upp de som behöver stöd och hjälp samt utbilda och kompetensutveckla.

Genom ett Stödcentrum skulle Stockholm Stad kunna bidra till den positiva utvecklingen och säkra unga sexualbrottsutsattas rätt att få stöd och hjälp.

Vi ser även positivt på det samarbete som Stockholm stad har inlett med polisen via Framtid Stockholm för unga personer utsatta för brott, men vidhåller liksom motionären att det krävs fler insatser och i synnerhet sammanhållna insatser. Detta då tröskeln för att söka upp och ta emot hjälp för just unga är mycket hög och därför måste det vara enkelt, tillgängligt och tryggt för dem att nå stöd och hjälp.

Motionären uttrycker även att vi i den ideella sektorn tar ett stort ansvar för unga sexualbrottsutsatta vilket vi på Föreningen Tillsammans kan bekräfta. Trycket på oss stödverksamheter är stort och givet de resurser vi har att tillgå är situationen ansträngd på alla fronter för alla stödverksamheter som verkar i Stockholm Stad och i Region Stockholm. Ett stödcentrum som vi stödverksamheter skulle kunna samarbeta med kring vår gemensamma målgrupp – unga som utsatts för sexualbrott, skulle vara mycket givande.

Vi stödverksamheter är huvudsakligen ideellt självorganiserade organisationer som bedriver stödverksamhet för sexualbrottsutsatta och har utbildningsinsatser för bland annat skola och vård, kultur, idrott och fritidsverksamheter. Många av oss har även egna erfarenheter av sexuellt våld och besitter således ovärderlig situerad kunskap om sexualbrottsutsatthet som skulle kunna komma Staden tillgodo än mer om det fanns en samlingsplats såsom Stödcentrum. Detta givet att förslaget Stödcentrum har som syfte att utgöra ett sammanhållet stöd för unga sexualbrottsutsatta med en ambition om att söka etablera breda nätverk med de instanser i samhället som möter unga sexualbrottsutsatta och som besitter kunskap och kompetens om målgruppen. Här är vi verksamheter som verkar inom civilsamhället de aktörer som idag står främst och som tar det största ansvaret för emotionellt och medmänskligt stöd till unga sexualbrottsutsatta.

Vi välkomnar därför ett Stödcentrum som kan kanalisera och samla Stadens arbete för unga som utsatts för sexualbrott och skulle då se fram emot samarbeten och gemensamma satsningar.

Med anledning av ovan vill vi, Föreningen Tillsammans uttrycka vårt helhjärtade stöd till Alexandra Mattsson Åkerström (V)'s förslag om inrättande av Stödcentrum Stockholms stad.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Alexandra Mattsson Åkerström och ledamoten Jackie Nylander (båda V), med instämmande av ersättaren Anna Rantala Bonnier (Fi), enligt följande.

Socialnämnden beslutar följande:

1. Motion (2019/252) av Alexandra Mattsson Åkerström (V) om inrättande av Stödcentrum Stockholm stad bifalls

2. Därutöver anfördes följande

Sexualbrott har under de senare åren ökat och var femte kvinna har någon gång i sitt liv utsatts för allvarligt sexuellt våld. Det här är en feministisk fråga då förövarna till 98 % är män medan de som utsätts till störst del är flickor, tjejer och kvinnor. Unga tjejer mellan 16-24 år är mest utsatta enligt den Nationella Trygghetsundersökningen. Medelåldern för pojkar att söka på pornografi på internet är idag 12 år och i princip alla 16-åriga pojkar har någon gång sett på pornografi. Internationella studier visar på tydliga samband mellan konsumtion av pornografi och sannolikheten att begå sexuella övergrepp. Utifrån att pornografin blir mer tillgängligt för barn och unga och att pornografin kraftigt har ökat under senare år så finns det all anledning till oro att detta är början på en konstant ökning av tjejers utsatthet för sexuellt våld. Utöver det så erkänns idag även allt fler sexuella handlingar som brott efter den nya samtyckeslagen.

Flickor i årskurs två på gymnasiet rapporterar i Stockholmsenkäten en ökning av utsatthet för sexuellt tvång/våldtäkt. Likaså stadens egen trygghetsundersökning samt Stockholms befintliga stödcentrum (som riktar sig mot unga brottsoffer generellt) visar att kvinnor är mer utsatta för sexuella trakasserier och sexualbrott än tidigare. Sexualbrott är den vanligaste anledningen till att unga tjejer kontaktar en tjejjour idag. Oftast är förövaren en jämnårig eller något äldre kille. Många som söker stöd har känslor av skuld och skam efter att ha mötts av fördomar och okunskap från rättsväsendet och människor i sin omgivning. Att unga kontaktar tjejjourerna är naturligtvis bra men jourörelsen behöver ökade resurser. Det finns med andra ord all anledning för stad, region, ideella krafter och Polisen att ta ett gemensamma krafttag så som ett stödcentrum.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Tina Kratz m.fl. (V) enligt följande.

Att motion (2019/252) av Alexandra Mattsson Åkerström (V) om inrättande av Stödcentrum Stockholm stad bifalls

Att därutöver anföra följande:

Sexualbrott har under de senare åren ökat och var femte kvinna har någon gång i sitt liv utsatts för allvarligt sexuellt våld. Det här är en feministisk fråga då förövarna till 98 % är män medan de som utsätts till störst del är flickor, tjejer och kvinnor. Den Nationella Trygghetsundersökningen visar att unga tjejer mellan 16–24 år är de som är mest utsatta för sexuella övergrepp. Pornografi har blivit allt mer tillgängligt, och allt fler och allt yngre pojkar har sökt upp pornografi på internet idag. Internationella studier visar tydliga samband mellan konsumtion av pornografi och sannolikheten att begå sexuella övergrepp. Det finns alltså all anledning till oro för att detta kommer innebära en ökning av tjejers utsatthet för sexuellt våld.

Sexualbrott är den vanligaste anledningen till att unga tjejer kontaktar en tjejjour idag. Oftast är förövaren en jämnårig eller något äldre kille. Flickor i årskurs två på gymnasiet rapporterar i Stockholmsenkäten en ökning av utsatthet för sexuellt tvång/våldtäkt. Många som söker stöd har känslor av skuld och skam efter att ha mötts av fördomar och okunskap från rättsväsendet och människor i sin omgivning. Att unga kontaktar tjejjourerna är naturligtvis bra men jourrörelsen behöver ökade resurser. Likaså visar stadens egen trygghetsundersökning samt Stockholms befintliga stödcentrum (som riktar sig mot unga brottsoffer generellt) att kvinnor är mer utsatta för sexuella trakasserier och sexualbrott än tidigare. Vi anser att detta sammantaget ger anledning för stad, region, ideella krafter och polisen att ta ett gemensamt krafttag genom att inrätta ett stödcentrum, som samlar allt det stöd under ett tak.

Idag har staden stödcentrum för unga som riktar sig mot alla typer av brott där både offer, vittnen och anhöriga kan få stöd. Vi menar dock att det behövs mer för att nå ut till målgruppen för att underlätta för dem att söka och få den hjälp de har rätt till, samtidigt som fler övergrepp kan bli lagförda. Ett stödcentrum riktat mot sexuella övergrepp skulle också kunna ligga till grund för ett tätare samarbete med den ideella sektorn som redan tar stort ansvar och bli en gemensam källa för kunskapsutveckling. Att inrätta ett stödcentrum riktat mot enbart sexuella övergrepp skulle helt enkelt signalera att stad, region och Polisen tar detta på allvar och att det finns ”en-väg-in” för den som utsatts.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rashid Mohammed och Ifrah Ibrahim Osob (båda V) enligt följande.

Förslag till beslut

1. Motion (2019/252) av Alexandra Mattsson Åkerström (V) om inrättande av Stödcentrum Stockholms stad bifalls.

2. Därutöver anfördes följande.

Sexualbrott har under de senare åren ökat och var femte kvinna har någon gång i sitt liv utsatts för allvarligt sexuellt våld. Det här är en feministisk fråga då förövarna till 98 % är män medan de som utsätts till störst del är flickor, tjejer och kvinnor. Unga tjejer mellan 16-24 år är mest utsatta enligt den Nationella Trygghetsundersökningen. Medelåldern för pojkar att söka på pornografi på internet är idag 12 år och i princip alla 16-åriga pojkar har någon gång sett på pornografi. Internationella studier visar på tydliga samband mellan konsumtion av pornografi och sannolikheten att begå sexuella övergrepp. Utifrån att pornografien blir mer tillgängligt för barn och unga och att pornografien kraftigt har ökat under senare år så finns det all anledning till oro att detta är början på en konstant ökning av tjejers utsatthet för sexuellt våld. Utöver det så erkänns idag även allt fler sexuella handlingar som brott efter den nya samtyckeslagen.

Flickor i årskurs två på gymnasiet rapporterar i Stockholmsenkäten en ökning av utsatthet för sexuellt tvång/våldtäkt. Likaså stadens egen trygghetsundersökning samt Stockholms befintliga stödcentrum (som riktar sig mot unga brottsoffer generellt) visar att kvinnor är mer utsatta för sexuella trakasserier och sexualbrott än tidigare. Sexualbrott är den vanligaste anledningen till att unga tjejer kontaktar en tjejjour idag. Oftast är förövaren en jämnårig eller något äldre kille. Många som söker stöd har känslor av skuld och skam efter att ha mötts av fördomar och okunskap från rättsväsendet och människor i sin omgivning. Att unga kontaktar tjejjourerna är naturligtvis bra men jourrörelsen behöver ökade resurser. Det finns med andra ord all anledning för stad, region, ideella krafter och Polisen att ta ett gemensamma krafttag så som ett stödcentrum.

Idag har staden stödcentrum för unga som riktar sig mot alla typer av brott där både offer, vittnen och anhöriga kan få stöd. Vi menar dock att det behövs mer för att nå ut till målgruppen för att underlätta för dem att söka och få den hjälp de har rätt till, samtidigt som fler övergrepp kan bli lagförda. Ett stödcentrum riktat mot sexuella övergrepp skulle också kunna ligga till grund för ett tätare samarbete med den ideella sektorn som tar stort ansvar och bli en gemensam källa för kunskapsutveckling. Att inrätta ett stödcentrum riktat mot enbart sexuella övergrepp skulle helt enkelt signalera att stad, region och Polisen tar detta på allvar och att det finns "en-väg-in" för den som utsatts.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) till förmån för eget förslag om att bifalla motionen.